Lakivaliokunta

Perjantai 16.2.2018 klo 9.15—10.45

Läsnä
puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Tiina Elovaara sin (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Katja Hänninen vas (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Ari Jalonen sin (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Niilo Keränen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Suna Kymäläinen sd (5, 6, 7, 8, 9) (4 osittain)
jäsen Mikko Kärnä kesk (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Antero Laukkanen kd (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9) (6 osittain)
jäsen Ilmari Nurminen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Juha Pylväs kesk (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Antti Rantakangas kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Mari-Leena Talvitie kok (5, 6, 7, 8, 9) (4 osittain)
jäsen Ville Tavio ps

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valiokuntapaikkojen järjestely

Merkitään, että valiokuntien täydennysvaalissa 14.2.2018 on lakivaliokunnan jäseneksi valittu ed. Eeva-Johanna Eloranta.

4. Äitiyslaki
Kansalaisaloite KAA 3/2016 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Äitiyslaki A 4
Vastalause KAA3_16_vastalause_Laukkanen_kd.pdf B 4

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Laukkanen ehdotti, että kansalaisaloitteen lakiehdotukset hylätään. Ehdotus raukesi kannattamattoma.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustaja Laukkanen varasi mahdollisuuden vastalauseen jättämiseen. Vastalause jätettiin sihteerille kokouksessa.

Mietintöön jätettiin vastalause: edustaja Laukkanen, liite B 4

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 149/2017 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi LaVP 5/2018 vp, B 7
Eriävä mielipide HE149_17_Eriava_mielipide_PS_Tavio.pdf A 5
Eriävä mielipide HE149_17_Eriava_mielipide_Vihr_Vas.pdf B 5

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 14.2.2018 jaetun lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Karimäki ehdotti ed. Hännisen ja ed. Tavion kannattamana, että eduskunta ei hyväksy CETA-sopimusta siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan ja että lakiehdotus hylätään. Ehdotuksesta äänestettiin pohjana olevaa lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 14—3 pohja hyväksyttiin.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä kappaleen 3 loppuun lisättiin seuraava virke: "Perustuslakivaliokunta on myös arvioinut, että CETA-sopimuksen määräykset perustettavasta tuomioistuinjärjestelmästä eivät muodosta Suomen täysivaltaisuuden kannalta merkittävää toimivallan siirtoa kansainväliselle toimielimelle (s. 4)."

Kappaleen 15 viimeinen virke muutettiin kuulumaan seuraavasti: "Saamaansa selvitystä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta on tässä yhteydessä päätynyt katsomaan, ettei CETA-sopimukseen sisältyvä sijoittajan ja valtion välinen riitojenratkaisu muodosta estettä hyväksyä puheena olevaa sopimusta ja yhteistä tulkintavälinettä niiltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustajat Karimäki, Hänninen ja Tavio varasivat mahdollisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Eriävät mielipiteet jätettiin sihteerille kokouksessa.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: edustajat Tavio, Karimäki ja Hänninen, liitteet A ja B 5

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Syyteneuvottelulainsäädännön toteutuminen Suomessa vuosina 2015 – 2016

Valiokunnan oma asia O 72/2017 vp
Pöytäkirjan liite O72_17_syyteneuvottelu_selvitysmuistio.pdf liite A 6

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta keskusteli asiasta.

Todettiin asiasta seuraavaa:

Tunnustamismenettelyä, syyteneuvottelua ja tunnustamisoikeudenkäyntiä koskeva syyteneuvottelulainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2015 alussa (LaVM 5/2014 vp — HE 58/2013 vp). Kyse on uudentyyppisestä menettelystä, jonka perusajatuksena on, että kun rikoksesta epäilty tai syytetty tunnustaa rikoksen, hän voi saada vastineeksi lievemmän rangaistuksen tai muun edun. Syyteneuvottelua koskevan lainsäädännön hyväksyessään eduskunta edellytti, että oikeusministeriö antaa lakivaliokunnalle selvityksen lainsäädännön toimivuudesta vuoden 2017 loppuun mennessä.

Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (Krimo) on vuoden 2017 aikana toteuttanut selvityksen syyteneuvottelulainsäädännön toteutumisesta Suomessa vuosina 2015—2016. Lakivaliokunta on 8.2.2018 kuullut selvityksestä oikeusministeriötä, Krimoa ja Valtakunnansyyttäjänvirastoa.

Krimon selvityksestä ilmenee, että uuden lainsäädännön soveltaminen on kahden ensimmäisen vuoden aikana ollut ennakoitua selvästi vähäisempää: lainsäädäntöä on sovellettu

noin 70 rikosasiassa, kun sääntelyä koskevassa hallituksen esityksessä arvioitiin, että syyteneuvottelun piiriin tulisi vuosittain noin 500 asiaa. Lisäksi selvityksestä ilmenee, että neuvottelut on tyypillisimmin aloitettu syyttäjän aloitteesta syyteharkinnan jo valmistuttua, eikä esitutkintavaiheessa, jolloin menettelystä saatavat hyödyt ja säästöt olisivat suuremmat. Selvityksessä katsotaan, että käytäntöjen vakiintumattomuuden vuoksi selvityksen tuloksista ei voida tehdä vielä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Ottaen huomioon uuden lainsäädännön ennakoitua selvästi vähäisempi soveltaminen lakivaliokunta korostaa sen tärkeyttä, että lainvalmistelussa kiinnitetään riittävästi huomiota ehdotetun sääntelyn vaikutusten arvioimiseen. On myös tärkeää, että tutkimusta syyteneuvottelua koskevan lainsäädännön soveltamisesta jatketaan menettelyn toimivuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arvioimiseksi.

Syyteneuvottelu on selvityksen mukaan kohdentunut pääasiassa talousrikoksiin, mikä vastaa uudelle menettelylle asetettua erityistä tavoitetta. Valiokunnan mielestä jatkossa on kuitenkin perusteltua arvioida tarvetta ja mahdollisuuksia laajentaa syyteneuvottelun soveltamista muihin rikoslajeihin, erityisesti huumausainerikoksiin, jotka nykyisin rangaistusasteikkonsa vuoksi rajautuvat menettelyn piiristä pois.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 180/2017 vp
Asiantuntijalausunto HE 180/2017 vp LaV 16.02.2018 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto A 7
Asiantuntijalausunto HE 180/2017 vp LaV 16.02.2018 professori Sakari Melander Asiantuntijalausunto B 7
Asiantuntijalausunto HE 180/2017 vp LaV 16.02.2018 professori Mikko Vuorenpää Asiantuntijalausunto C 7

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- professori Olli Mäenpää, liite
- professori Sakari Melander, liite
- professori Mikko Vuorenpää, liite

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

8. Muut asiat

Valiokunta keskusteli vankilaverkostoasian käsittelystä.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 20.2.2018 klo 10.45.

Pöytäkirja LaVP 6/2018 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Tuokila

Valiokuntaneuvos Mikko Monto